

BLUMENTÁL

Ročník XXVII

Číslo 8

August 2016

TROJNÁSOBNÁ POMOC PANNY MÁRIE V ROKU MILOSRDENSTVA

Prežívame mimoriadny svätý Rok milosrdenstva a veľa z toho, čo sa nám už v tomto Roku ponúklo, nás mohlo duchovne obohatiť. Predsa by som chcel ukázať na jeden dôležitý aspekt Roka milosrdenstva: je v ňom veľmi silne prítomný mariánsky prvok. Ale dovoľm si povedať, že takmer každý mariánsky cititeľ berie súvislosť Márie a Božieho milosrdenstva ako niečo celkom normálne. Božie milosrdenstvo a Mária ladia spolu.

Svätý pápež Ján Pavol II. v encyklike *Dives in misericordia* - *Bohatý na milosrdenstvo* označil milosrdenstvo za najpodivuhodnejšiu vlastnosť Stvoriteľa a Vykupiteľa. Spomedzi pozemských ľudí toto milosrdenstvo nezakúsil nikto tak radikálne a intenzívne ako najsvätejšia Panna Mária, o ktorej Ježiš povedal učeníkovi (aj nám): *Hľa, tvoja matka! A od tej hodiny si ju učeník vzal k sebe* (Jn 19, 27). Od tejto chvíle celé dejiny Katolíckej cirkvi sú naplnené mariánskou úctou v jej rozmanitých podobách.

Povzbudení sv. Jánom Pavlom II. i pápežom Františkom upierame pohľad na Máriu a k nej sa vinieme. V **Roku milosrdenstva máme na to najmenej trojnásobný dôvod** (a my Blumentálci máme o dôvod viac: Panne Márii Nanebovzatej je zasvätený náš kostol a ako jediný na Slovensku už od roku 1767 máme vo farnosti vzácnu fresku - milostivý obraz Matky dobrej rady - pozn. redakcie).

Dňa 27. júna (2016) sme ukončili Rok Matky ustavičnej pomoci. V Roku milosrdenstva sa v plnej dôvere **utiekame k Matke milosrdenstva**, aby sme sa prehlbovaným uctievaním Márie už pripravili na ďalšiu významnú mariánsku udalosť: na **100 rokov od zjavenia vo Fatime**. Tieto tri mariánske podoby nám pomôžu ešte hlbšie prežiť Rok milosrdenstva.

Dňa 26. apríla 2016 sme si pripomenuli stopäťdesiate výročie obnovy verejného uctievania ikony Matky ustavičnej pomoci v Kostole sv. Alfonza v Ríme. 11. decembra 1865, bl. pápež Pius IX. zveril ikonu redemptoristom, aby obnovili verejnú úctu ikony v kostole sv. Alfonza, a aby „ju urobili známou“ po celom svete.

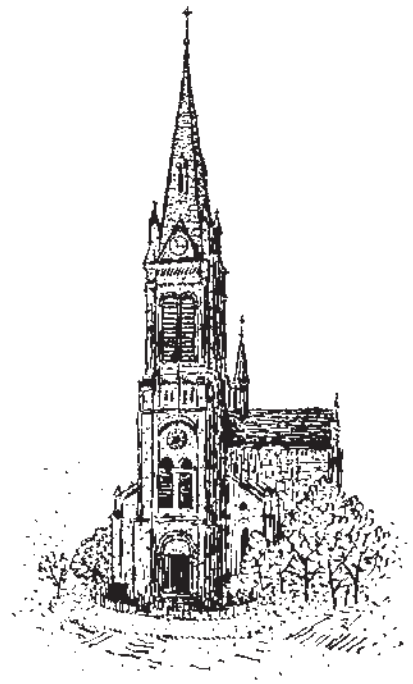
Vyššie citovaný text z evanjelia sv. Jána je súčasťou liturgického čítania na Slávnosť Matky ustavičnej pomoci. Počas Jubilejného roka - Matky ustavičnej pomoci: od 27. júna 2015 do 27. júna 2016 povzbudzovaní tým, že sme povolani nasledovať príklad Ježišovho milovaného učeníka a vziať si Máriu, Matku ustavičnej pomoci „k sebe“ do svojho srdca a do rodiny, tak ako ju kedysi prijali do Kostola sv. Alfonza v Ríme.

Obraz Matky ustavičnej pomoci preniesli do Kostola sv. Alfonza 26. apríla 1866. Od tohto dátumu sa začala postupne šíriť úcta k Márii pod titulom „Ustavičná pomoc“ nielen v Ríme, ale aj po celom svete. Sv. Alfonz si uctieval Máriu najmä ako Matku milosrdenstva a Útočisko hriešnikov. V meditácii na „Salve Regina“, v diele „Slávna si, Mária“, sa Alfonz nikdy neunavuje predstavovať Máriu, Matku milosrdenstva, ako ustavičnú pomoc, príklad nasledovania a sprievodkyňu. Už 150 rokov nás sprevádza úcta k Matke ustavičnej pomoci, čo dosvedčujú zvlášť miesta, kde pôsobia alebo viedli ľudové misie otcovia redemptoristi.

O nádhernej súvislosti Márie a Božieho milosrdenstva hovoria viacerí svätci už od chvíle Vtelenia. Najskôr, keď sa v Starom zákone použilo slovo „materský“, vždy sa hovorilo o vnútornej nežnosti Boha, ktorú prechovávali voči svojim stvoreniam. Ale Starý zákon sa nikdy neodvážil povedať, že by sa „niekto zmiloval nad Bohom“. Obrat nastal spolu s Vtelením, v ktorom sa Božie milosrdenstvo prejavilo voči ľuďom tým, že dovolilo ľudskej bytosti, aby bola jeho matkou (Svätci o milosrdenstve). Mária sa „zamilovala“, „bola milosrdná“ voči tomu, ktorý je sám Milosrdenstvom. Stala sa Matkou milosrdenstva.

Svätý Otec František, ktorý vyhlásil Rok milosrdenstva, uzatvára Bulu na Jubilejný rok milosrdenstva *Misericordiae Vultus* slovami, ktoré sa dotýkajú srdca každého, kto miluje Máriu: *Naše myšlienky sa teraz obracajú k Matke Milosrdenstva. Vľúdnosť jej pohľadu nech sprevádza tento Svätý rok, aby sme všetci mohli znovu objaviť*

(Dokončenie na s. 2)

*Slnecnou žiarou, Panna, ovenčená,
dvanásť hviezd skvie sa vókol tvojej hlavy,
za podnož mesiac máš a z krásnej tvári
neha ti žiari.*

*Smrť si premohla, skrotila si peklo
a za nás prosíš svojho Syna, Krista,
Kráľovná mocná, ktorej sa zem korí
aj rajske zbory.*

*Ochraňuj nás i našu vieru v Boha,
vzdialených navráť k otcovskému domu,
tých, čo pokrýva tóna smrti, prebud',
pozdvihni k nebu.*

*Vinnikom vypros milosť odpustenia,
ujmi sa tých, čo plačú, trpia, biedia,
vypočuj vrúcne, úzkostlivé hlasy,
ty, nádej spásy.*

*Trojici svätej nech sa vzdáva chvála,
že vencom slávy zdobí teba, Panna,
že nám za matku daroval teba,
Kráľovná neba. Amen.*

**Hymnus na Ranné chvály na slávnosť
Nanebovzatia Panny Márie**

(Dokončenie zo s. 1)

radosť z Božej nežnosti. Nik tak ako Mária nepoznal hĺbkú tajomstva Boha, ktorý sa stal človekom. Všetko v jej živote bolo stvárané prítomnosťou milosrdenstva, ktoré sa telom stalo (...). Pod krížom Mária spoločne s Jánom, Učenikom Lásky, dosvedčuje slová odpustenia, ktoré vychádzajú z Ježišových pier. Vrcholné odpustenie ponúkané tomu, kto ho ukrižoval, nám ukazuje, kam až môže siahať Božie milosrdenstvo. Mária ukazuje, že milosrdenstvo Božieho Syna nepozná hranice a siaha ku všetkým bez toho, aby niekoho vylučovalo. Obráťme sa k nej so starobylou modlitbou Salve Regina, Zdravas kráľovná, aby od nás nikdy neodvrátila svoj milosrdný pohľad a aby nás urobila hodnými kontemponovať tvár milosrdenstva, jej Syna Ježiša (MV 24).

Svätý Otec František nás pozval „na spoločnú púť viery a obnovy“ v tomto mimoriadnom Jubilejnom roku milosrdenstva. Našou spoločníčkou je Matka Milosrdenstva, ktorá je tiež uctievaná ako Ustavičná pomoc. Naše mariánske putovanie pokračuje ďalej a smeruje do Fatimy.

(...)

Trojnásobný pohľad na Máriu akoby chcel trikrát podčiarknuť jej slová vyrieknuté v Káne: *Urobte všetko, čo vám povie* (Jn 2, 5). Kládí nám na srdce veľmi vážny odkaz: Dbajte o to, čo vám hovorí Ježiš skrze Cirkev, a nie, čo vám kde kto podsúva. Slová iných môžu byť „ľúbivejšie“, ale nie sú Božím slovom!

Vedomé i nevedomé omyly vedú k nepochopeniu i pomýleniu. Napríklad istý kňaz išiel práve zo školy a čakal na zastávke autobusu. Zazrela ho jeho bývalá žiačka, ktorá už nemá náboženstvo a dali sa spolu do reči. Pridala sa k nim aj ďalšia, ale tú nikdy neučil. Začala hovoriť sama od seba: „Viete, ja som raz bola na náboženstve, ale necítila som sa tam dobre...“. Len tak pre seba si kňaz zadudral, „no keď raz nebudeš v nebi, ale v zatratení, tam sa budeš cítiť dobre.“ Dievčina to počula, ale sa nenahnevala, lebo videla že sa jej nechcel dotknúť a povedala: „Ale pán farár, veštcí pôjdeme do neba.“ Všetci pôjdeme do neba? Svätci sa snažili a robili všetko preto, aby prišli do neba a mali značný strach o večnosť, a nám stačí konštatovanie, že všetci pôjdeme do neba?

Iste, šlo o žiačku základnej školy, ale priznajme si, takto rozmýšľajú aj dospelí. Ďalší povedia: Ja pôjdeme do pekla, pán farár, tam mi bude dobre... Povrchné chápanie a nesprávny záver. Ako je potrebné vedieť odlišiť pravdu od podsúvanej senzácie, vieru od povery a mariánsku úctu od folklóru.

Nebolo by ťažké nájsť i ďalšie príklady na potvrdenie týchto myšlienok. Pri návšteve Svätého Otca Františka v USA, komentátor jednej spravodajskej stanice sa doslova rozplýval chvá-

lou na pápežovo poslanstvo o milosrdenstve. Nakoniec dodal, že by sa nechcel vrátiť späť do čias Cirkvi pred pápežom Františkom. K tomuto záveru ho dovedlo povrchné pochopenie toho, čo pápež prináša v poslanstve o milosrdenstve. A nie je sám. Aj iní si vykladajú poslanstvo o milosrdenstve, v tom zmysle, že na hriechu nezáleží. Povrchné

chápanie vedie k nesprávnym záverom.

Milosrdenstvo je odpoveď Božej lásky pre človeka, ktorý sa odvracia od hriechu. Toto milosrdenstvo je hlbokým zážitkom stretnutia človeka s Bohom. Pápež František dal viackrát jasnú odpoveď k podobným postojom. Spomenul napr. silný zážitok Božieho milosrdenstva skrze sviatosť pokánia – svätú spoveď. Bolo to v čase jeho dospievania a tento zážitok ho zmenil a azda dal i smerovanie celému jeho životu. Jedného dňa si chcel vyjsť s priateľmi a rozhodol sa najskôr vstúpiť do kostola. Našiel tam kňaza, ktorý ho veľmi ovplyvnil. „Toto stretnutie mi zmenilo život“, povedal, „pocítil som túžbu otvoriť si srdce vo svätej spovedi... Bol som si istý, že v osobe toho kňaza ma sám Boh očakával ešte prv, ako som spravil prvý krok, aby som vstúpil do kostola.“ Toto „náhodné“ stretnutie bolo začiatkom pápežovej misie a povolania. Preto, keď sa ho pýtali, ako by charakterizoval seba samého, odpovedal: „Som hriešnik, na ktorého sa Pán pozrel vo svojom milosrdenstve“.

Keď odoláme pokušeniu povrchnosti a pozrieme sa kritickejšie do svojho vnútra vo svetle evanjelia (nie podľa sebou prijatých kritérií), objavíme to, čo bude podnetom pre svätú spoveď, počas ktorej, zakúsime milosrdenstvo Nebeského Otca, tak ako pápež František, a spolu s ním budeme môcť vyznať: Som hriešnik, na ktorého sa Pán pozrel vo svojom milosrdenstve. Preto nech ani jedno srdce nezostane v Roku

milosrdenstva zatvrdnuté a neotvorené. A vďaka treba vysloviť každému obetavému kňazovi, ktorý k tomu dopomáha vysluhovaním sviatosti zmierenia. Svätci pravidelne pristupovali k sviatosti zmierenia, keďkoľvek mali k tomu príležitosť. K rastu v pokore, v láske potrebovali aby ich až do posledného zákutia duše prežiarilo Božie uzdravujúce svetlo. Mnohí totiž zabúdajú, že sviatosť pokánia tvorí spolu so sviatosťou Eucharistie horiace srdce kresťanstva.

Ako povedal Svätý Otec František na generálnej audiencii 3. februára 2016 na Námestí sv. Petra vo Vatikáne: „Pán nám neustále ponúka svoje odpustenie a pomáha nám prijať ho a uvedomiť si naše zlo, aby nás od neho mohol oslobodiť. Lebo Boh nechce naše odsúdenie, ale našu spásu. Problém je: dovoliť mu vstúpiť do ľudského srdca.“ Tu sa František vrátil k slovám, ktoré povedal už skôr: „Boh vám chce odpustiť, ale nemôže, ak je vaše srdce zatvorené a milosrdenstvo nemôže vojsť“ (Veľkonočné poslanstvo Urbi et orbi, 31. 3. 2013). Ak hriechy držia ľudské srdce zatvorené – Božie milosrdenstvo nemôže doň vniknúť!

Povedzme to priamo: Kto sa dovoľáva Božieho milosrdenstva a nemá objektívnu prekážku, má ísť najskôr na spoveď (ak prekážka existuje, treba zveriť svoju situáciu v plnej dôvere do Božích rúk a on to vyrieši). Tam začína pôsobiť Božie milosrdenstvo, aby následne mohlo pokračovať ďalej. Hriechy sú prekážkou prijatia Božieho milosrdenstva. Preto sa Božie milosrdenstvo najskôr prejavuje tak, že pobáda hriešnika na sviatosť zmierenia. Každý hriešnik má šancu prijať v plnosti Božie milosrdenstvo, a to od chvíle, keď sa z neho stáva kajúcnik. Všetci sme hriešnici, ale keď sa stávame kajúcnikmi a začíname nápravu svojho života svätou spoveďou, vtedy sa otvárame na prílivové vlny – na „cunami“ Božieho milosrdenstva, ktoré neníčia, ale oživujú a dávajú život hojnejšie (porov. Jn 10, 10). A Matka milosrdenstva stojí pri každom jednom z nás a svojou ustavičnou pomocou drží otvorenú bránu našej duše, aby Božie milosrdenstvo do nej neustále prúdilo. A keď sme povedali, že Panna Mária nám v Roku milosrdenstva akoby trojnásobne prízvukovala zachovávať Ježišove slová, tak dopovedzme, že Matka milosrdenstva nám v tomto Roku pomáha najmenej trojnásobnou silou! A ako číslo 7, tak i číslo 3, znamenajú v biblickom význame plnosť, tak rozumejme, že Mária nám pomáha plnosťou svojho prihovoru. A to je veľké ubezpečenie!

Panna Mária nás vo Fatime vyzvala na modlitbu a pokánie. Ale povedala: „Moje Neposkvrené srdce nakoniec zviťazí“. Čo to znamená? Srdce otvorené Bohu, očistené Božou milosťou je silnejšie ako pušky a iné zbrane. Márii-

no *Fiat*, slovo jej srdca, zmenilo dejiny sveta, pretože uviedlo na tento svet Spasiteľa. Zlý má moc v tomto svete, vidíme to a ustavične sa o tom presviedčame. Má moc, lebo naša sloboda sa neustále necháva odvádzať od Boha. Ale odkedy má sám Boh ľudské srdce v Ježišovi Kristovi, sloboda rozhodnúť sa pre zlo, už nemá posledné slovo. Pla-

tia slová Písma: *Vo svete máte súženie, ale dúfajte, je som premohol svet!* (Jn 16, 33). Fatimské posolstvo nás vyzýva dôverovať tomuto prísľubu.

Jubilejný rok Matky ustavičnej pomoci nás mohol hlbšie vtiahnuť do mimoriadneho Jubilea milosrdenstva, aby sme mohli ohlasovať vlastnými slovami a našimi životmi radosť evanjelia, ktorá

prináša všetkým hojné vykúpenie a plnosť života! A oba tieto dotyky prejavu Máriinej nežnosti nech nás pripravujú na jubilejný rok jej zjavenia vo Fatime. O to prosme i na tomto mariánskom pútnickom mieste. Amen.

(Gabolto, 17. 7. 2016)

† Mons. Stanislav Stolárik,
rožňavský biskup

PANNA MÁRIA VYHRALA SVOJ POZEMSKÝ ZÁPAS

Spomínam si, aká radosť zavládla na Slovensku, keď sme vyhrali hokejový zápas v Göteborgu v roku 2002 a stali sme sa majstrami sveta. Bolo prečo sa radovať. Ved' sme túto výhru prežívali ako naše vlastné víťazstvo.

Dňa 15. augusta oslavujeme ešte väčšie víťazstvo, ktoré si v určitom zmysle môžeme ako ľudia tiež prisvojiť. Je to najväčšie možné víťazstvo, aké človek s Božou pomocou môže dosiahnuť: dosiahnuť nebo. Panna Mária bola s telom i dušou vzatá do neba. Takto vznešene bola oslávená Mária *plná milosti*, celkom tak ako jej Syn – Pán Ježiš. Naozaj *požehnaná medzi ženami*, ktorú budú *blahoslaviť všetky pokolenia*. **My sa tešíme z toho, že dostala víťazný veniec slávy, lebo aj nás sa to týka. Ved' keď sme ju dostali za matku od Pána Ježiša, potom oslávená v nebi je vlastne našou kráľovnou.**

Pri tejto oslave Panny Márie ju však nechceme len obdivovať, ale aj nasledovať. Aj my môžeme dosiahnuť to, čo ona – nebeskú vlasť. A Najsvätejšia Panna nám chce práve k tomu z neba pomáhať.

Alžbeta nazýva Máriu blahoslavenou, lebo *uverila, že sa splní, čo jej povedal Pán*. A **viera je aj našou cestou do neba**: Kto verí, má večný život. Viera Pan-

ny Márie bola živá a činná v láske, ako sme počuli v evanjeliu, že sa *ponáhľala k Alžbete*. A potom celý jej život bol naplnený službou lásky, nevynímajúc krížovú cestu. Tak aj my keď vytrváme vo viere činnejšie v láske, dosiahneme to, čo nám prislúbil Pán.

Veľa energie vieme investovať do športu, koníčkov, štúdia, podnikania, zabezpečenia rodiny atď. A potom máme radi odmeny, ohodnotenia, diplomy. Treba nám však uháňať v prvom rade za tým, pre čo sme boli stvorení a vykúpení. Dokonca **bojovať o to**. Pavol nás vyzýva *obliecť si Božiu výzbroj, aby sme mohli čeliť úkladom diabla, lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach*. Keď potom prirovnáva nás k bežcom na štadióne, píše, že *každý, kto závodí, zdržuje sa všetkého; oni preto, aby dosiahli porušiteľný veniec, my však neporušiteľný*.

Jeden mních pracoval v záhrade. Táto práca bola pre neho veľmi namáha-

vá a stále ho to ťahalo do kaplnky Panny Márie. Veľmi rád hľadiel na Panu Máriu a uvažoval o tom, že na neho s láskou pozerá a v nebi ho čaká. Ale vedel, že Pán Boh chce od neho, aby cez deň pracoval v kláštornej záhrade. Preto vzal jej sošku a v záhrade na mieste, kde kopal zem, si ju postavil niekoľko krokov pred seba. Tak mohol pracovať a zároveň pozeráť na Panu Máriu. Keď so svojou prácou prišiel po miesto sošky, posunul ju o kúsok ďalej a zasa pracoval. Tak mal stále pred očami najsvätejšiu Panu a vydržal pracovať na slnku celý deň.

Aj my **potrebujeme mať pred sebou Máriu**. V ťažkostiach života sa k nej utiekať a s jej materinskou ochranou kráčať životom. Ved' Panna Mária, ktorá prijala v nebi slávu, je aj s nami a pomáha nám ako naša matka.

Milí čitatelia časopisu *Blumentál*, rád by som zakončil tento článok modlitbou: Mária, vzatá do neba, oroduj za nás, ktorí tu ešte putujeme, pomôž nám *získať neporušiteľný veniec, ktorý nám v onen deň dá Pán, Spravodlivý sudca*. Amen. JS

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

Povera – aktuálna otázka

„Viera je teologálna (božská) čnosť, ktorou veríme v Boha a všetko, čo nám zjavil, a čo nám Cirkev predkladá veriť, pretože Boh je Pravda sama. Vierou sa človek slobodne oddáva Bohu. Preto ten, kto verí, usiluje sa poznať a plniť Božiu vôľu, lebo viera je „činná skrze lásku“ (Gal 5, 6), (KKKC, 386). Základom našej krstnej viery je usilovať sa poznať a plniť vôľu Božiu a konať vždy podľa dobrého svedomia. Vtedy je naša viera živá, „Lebo ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov“ (Jak 2, 26). Kristov učeník si musí vieru nielen zachovať a v nej žiť, ale ju aj vyznávať, o nej presvedčivo svedčiť a rozširovať ju. Týmto slovami sme ukončili Našu farskú univerzitu v júlovom čísle. V tomto čísle uverejňujeme jej druhú časť.

Viera je vzácny dar

„Všetci musia byť pripravení vyznávať Krista pred ľuďmi a nasledovať ho na ceste kríža, uprostred prenasledovaní, ktoré Cirkvi nikdy nechýbajú.“ (LG, 42) Služba a svedectvo viery sú pre spásu nevyhnutné: *Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, aj ja vyznám pred svojím Otcem, ktorý je na nebesiach. Ale toho, kto mňa zaprie pred ľuďmi, aj ja zapriem pred svojím Otcem, ktorý je na nebesiach* (Mt 10, 32 – 33), (KKC, 1816).

Viera ešte nie je videnie, a nie je ani úplné poznanie, je len jednoduché **ANO tomu, čo Boh zjavil, aj keď tomu nerozumíme, aj keď to nechápeme. Viera je tajomstvo**. Túto vieru nám dal krst. Opatrujme si vzácny dar krstnej viery. To je naša životná výbava, náš kapitál, naše bohatstvo.

2. **Viera**, ktorú sme prijali ako vzácny dar v krste, sa uplatňuje a realizuje v živote po krste. Je to náš nový život s Kristom a pre Krista. Ved' náš krst

v prvom rade chápme ako vstup Krista do nášho života. Takže my, čo sme pokrstení, prijali sme Krista, sme s Kristom zjednotení. On vstúpil do nás, sprítomnil sa v našich srdciach, takže až tak dokonale sme s ním zlúčení, že so svätým Pavlom apoštolom môžeme povedať: *Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus* (Gal 2, 20).

Až keď prijímame túto pravdu krsťu o vstupe Krista do nášho života, až vtedy vlastne sme akceptovali svoj

krst... Nový život pokrsteného voláme krstný alebo aj kresťanský život. Voláme ho aj duchovný život kresťana. Spochiava v dôvernom spoločenstve s Najsvätejšou Trojicou a v uskutočňovaní lásky k Bohu a k blíznym. **Vo svetle tejto pravdy vieme porozumieť, čo znamená meno kresťan. Byť kresťanom je vyznačením a hodnosťou. Je to nesmierny dar a povýšenie človeka.** K hodnosti kresťana nás pozdvihol krst. Je to najväčší dar, ktorému sa na tejto zemi v časnom poriadku už nič nevyrovná...

3. Pokrstený – kresťan – žije z viery. Svätý Pavol o Božom evanjeliu napísal: *V ňom sa totiž zjavuje Božia spravodlivosť z viery pre vieru, ako je napísané: Spravodlivý bude žiť z viery* (Rim 1, 17). **Ako kresťania sme povolani žiť z viery a zároveň sa máme stať aj jej služobníkmi.** Naše kresťanstvo je „z viery“, ktorú teraz žijeme a je určené „pre vieru“, ktorú máme hlásať a vzbudzovať. Je len samozrejmé, že svojej viere máme venovať prvoradú pozornosť. Všetko v tomto živote je postavené na viere. V nej má zmysel naša práca a povolanie, naša rodina i priateľstvo, naša radosť i utrpenie, v nej má opodstatnenie zachovávanie Božích prikázani a cirkevného poriadku, k nej smeruje všetka nábožnosť, v nej hľadáme a nachádzame aj riešenie otázok svojho životného stavu a povolania...

Žiť z viery znamená ponoriť sa do Božieho tajomstva

Žiť z viery je možné len tak, že sa ustavične ponárame do hĺbok Božieho tajomstva, a tým tajomstvom je Kristus. On sa nám stáva dostupným osvedčenými prostriedkami duchovného života: slávením a prijímaním Najsvätejšej Eucharistie, čítaním *Svätého písma* a rozjímaním nad Božím slovom, vrúcnou a vytrvalou modlitbou, ale aj kontempláciou lásky v bratskom spoločenstve s ľuďmi, ktorí nám pomáhajú „loviť“ hodnoty ducha v mori všetko prenikajúcej Božej prítomnosti...

4. Krstná viera je dynamická skutočnosť, ktorá rastie, ale môže aj ochabovať. Všetky naše problémy sú viac alebo me-

nej problémami viery. Už tým, že je dynamická, môže mať svoju konjunktúru, ale aj svoje útlmy, zlomy, krízy..., žiaľ niekedy aj tragédiu apostázie – úplnú stratu viery. **Bolestné sa nás dotýkajú odchody pokrstených z nášho kresťanského spoločenstva, aj to, ako mnohí zhadzujú zo seba krstné záväzky a zrádzajú svoje krstné sľuby...** Žiaľ, aj kresťania zabúdajú na Boha a žijú a správajú sa, ako keby ho vôbec nebolo. **Ovocím straty viery a osobného vzťahu k Bohu je „veľké prázdno“ v duši človeka. Keďže človek nemôže jestvovať bez Boha, jeho prirodzenosť je skrz-naskrz náboženská, je potom nútený hľadať si „náhrady“ – „alternatívy“ Boha.**

Prečo vznikajú povery

A tu prichádzame k tomu, prečo vznikajú povery, prečo dnes mnohí hľadajú alternatívy, prečo je toľko ľudí psychicky rozhodnutých a veria bezhlavo všetkému a dajú sa zmanipulovať tak, že sú schopní dať všetko, aj sa zadlžiť, ba dokonca sebazničiť. A nechajme znova pokračovať biskupa Sečku ako v prvej časti: **„Ľudia, ktorí zabudli na Boha a prestali v neho veriť, sú ochotní potom uveriť každému nezmyslu a hlúposti, ako sú rôzne povery a fanatické sekty.** O vieru sa musíme starať a chrániť si ju ako vzácny poklad a najvyššiu hodnotu terajšieho života. *Viera je prioritou priorit.* Povzbudzuje nás k tomu aj *Katechizmus Katolíckej cirkvi*: Tento neceniteľný dar môžeme stratiť; svätý Pavol pred takouto stratou vystríha Timoteja: *Bojuj dobrý boj, aby si mal vieru a dobré svedomie, ktoré niektorí odvrhli a stroskotali vo viere.* (1 Tim 1, 18 - 19) Aby sme vo viere žili, rástli a vytrvali do konca, musíme sa živiť Božím slovom; musíme si od Pána vyprosovať, aby ju rozmnožoval, musí byť *činná skrze lásku* (Gal 5,6), musí sa vyznačovať nádejou, musí mať korene vo viere Cirkvi.“ (KKC, 262) *Teraz však ešte žijeme vo viere, a nie v nazeraní* (2 Kor 5, 7), a poznávame Boha *akoby v zrkadle, len nejasne...iba čiastočne* (1 Kor 13, 12). Viera, žiarivá ako ten, v koho verí, sa často prežíva v temnote. Môže byť vy-

stavená skúške. Svet, v ktorom žijeme, sa často zdá byť veľmi ďaleko od toho, o čom nás ubezpečuje viera; skúsenosť so zlom, utrpenia, nespravodlivosťi a smrť akoby protirečili Dobrej zvesti; môžu otriasť vierou a stať sa pre ňu pokúšením. Musíme sa preto obracať na svedkov viery: na Abraháma, ktorý veril *v nádeji proti nádeji* (Rim 4, 18); na Panu Máriu, „ktorá napredovala na ceste viery“ a vošla „až do noci viery“, keď sa podieľala na utrpení svojho Syna až po temnotu jeho hrobu; a na mnohých iných svedkov viery: *Preto aj my, obklopení takým oblakom svedkov, zhodme všetku príťaž a hriech, ktorý nás opantáva, a vytrvalo bežme v závoде, ktorý máme pred sebou, s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a završiteľa viery* (Hebr 12, 1 - 2), (KKC 16 -165).

Svätý pápež Ján Pavol II. poukazuje na potrebu prehĺbenia a obnovy našej viery vo svojom apoštolskom liste *Novo millennio ineunte* výzvou „zatiahnúť na hĺbinu.“ „Na začiatku nového tisícročia, keď sa končí Veľké jubileum, v ktorom sme slávili dvetisíce výročie Ježišovho narodenia a pre Cirkev sa otvára nový úsek cesty, opäť sa ozývajú v našom srdci slová, ktorými Ježiš jedného dňa, keď prestal zo Šimonovej loďky učiť zástupy, vyzval apoštola, aby šiel loviť ryby: *Zatiahni na hĺbinu!* (Lk 5, 4). Peter a prví spoločníci dôverovali Kristovmu slovu a spustili siete. Len čo to urobili, chytili veľké množstvo rýb (porov. Lk 5, 6). „Duc in altum!“ (NMI, 1)... Toľko Mons. Sečka.

A výslednica tejto obsiahlej štúdie je jednoznačná: **Zatiahni na hĺbinu. Na hĺbinu viery a opusti povery!** Ak budeme žiť z viery, povery, mágia, talizmany, nosenie znamení zverokruhu, bolo by na čase ich zahodiť, lebo nemôžu nijako ovplyvniť náš život, a všetky podobné nezmysly, ak ich dokážeme zahodiť, prestaneme sa klaňať falošným bohom, zlatým telatám, potom naozaj naša viera bude živá a skutočná. A žiadne odriekačky v našom živote nedokážu bo-dovať a nebudeme nikomu na posmech.

Daniel Dian

MILOSRDNÝ SAMARITÁN

V roku 1970 dvaja začínajúci sociálni psychológovia, 32-ročný John Darley (1938) a 27-ročný Daniel Batson (1943), chceli vedieť, či sú bohoslovci nezištné solidárni a nápomocní. Rozhodli sa preto uskutočniť experiment v prostredí Princetonskej univerzity v štáte New Jersey v Spojených štátoch amerických. Ich experiment dostal pomenovanie podľa Pánovho podobenstva Milosrdný samaritán. Práve použitie tohto evanjeliového textu v ňom zohralo významnú úlohu. Darley a Batson si položili otázku: Aký vplyv na naše rozhodovanie má poznanie (všeobecných) mravných pravidiel a aktuálna situácia? Dokážeme prakticky a konkrétne uplatňovať solidaritu (spolupatričnosť)?

Miestnych bohoslovcov – seminaristov, ktorí sa slobodne rozhodli zúčastniť experimentu, jednotlivito telefonicke pozývali do vybranej učebne. Počas krátkeho rozhovoru každý z nich dostal jednu z dvoch úloh. Jedni mali

hovoríť o svojom profesijnom uplatnení v budúcnosti. Druhí dostali text *Podobenstva o milosrdnom Samaritánovi* (porov. Lk 10, 30 - 37), lebo si mali pripraviť krátku úvahu k danej téme. Všetkým však s ľútosťou oznámili, že musia

ísť za kolegom do susednej budovy, ktorý má nahrávacie zariadenie, pretože na danom mieste pre neho nenašli voľnú miestnosť. Niektorým z oboch skupín však povedali, že kolega ich už netrpezlivo čaká a majú meškanie. Iným

z oboch skupín po chvíli povedali, že už je najvyšší čas, aby išli do druhej budovy. A tretím z oboch skupín povedali, že sa nemusia ponáhľať a pokojne sa môžu pripravovať.

Keď však všetci študenti vchádzali do vedľajšej budovy, pri jej vchode, o čom pred tým nevedeli, sedel zamaskovaný figurant – človek v ošúchanom odevu, ktorý kašľal a vzdychal, akoby volal o pomoc. Otázka znela: Ako budú jednotliví bohoslovci reagovať? Výsledky experimentu boli nasledovné: Celkovo prejavilo ochotu pomôcť 40 %, 60 % sa tvárilo, že chorého nevidia. Z tých, ktorí sa neponáhľali, bolo ochotných pomôcť 63 %; z tých, ktorí sa ponáhľali, to bolo 45 %; a z tých, ktorí sa veľmi ponáhľali, to bolo iba 10 %. Čo sa týka úlohy, ktorú dostali: Z tých, ktorí premýšľali o podobnosti, bolo ochotných osobne pomôcť 53 %; z tých, ktorí uvažovali o svojom budúcom duchovnom povolání, to bolo 29 %.

Podľa autorov experiment ukázal, že aktuálna situácia alebo okolnosť (náhľad) vplýva viac na konkrétne rozhodovanie než náboženské presvedčenie a mravné poznanie. Na základe tohto a iných pokusov usudzujú mnohí sociálni psychológovia, že náboženské vedomie má malý vplyv na naše konkrétne rozhodovanie, ktoré skôr závisí od aktuálnych okolností a danej situácie (porov. J. Darley – D. Batson: *From Jerusalem to Jericho: A study of situational and disposition alvariables in helpingbehavior*, in: *Journal of Personality and Social Psychology*, 1973, roč. 27, č. 1, s. 100 – 108).

Uznávajúc predložené výsledky a závery z hľadiska sociálnej psychológie je potrebné upozorniť na to, že akákoľvek zbierka experimentov je obmedzujúca a nedokonalá, lebo nedokáže obsiahnuť pestrosť a komplexnosť všetkých možných konkrétnych situácií a individuálne rozpoloženie každého konajúceho človeka. Na druhej strane z vyššie spomenutého experimentu by sa dal urobiť aj iný záver: Človek potrebuje okrem poznania aj mravné čnosti, ktoré ho disponujú k tomu, aby mohol dob-

re a správne konať v konkrétnej situácii. Inak mu hrozí, že ostane uzavretý v teórii a jeho (filozofické a náboženské) presvedčenie bude neplodné v praxi. Túto myšlienku vyjadril už v 1. storočí sv. Jakub vo svojom liste adresovanom prvým kresťanom pomocou známeho teologicko-morálneho výroku: *Viera bez skutkov je mŕtva* (porov. Jak 2, 14 – 26). S podobným poučením sa stretávame aj v Prvom liste sv. Jána: *Kto by hovoril, že miluje neviditeľného Pána Boha, a pritom by nenávidel blížneho, ktorého vidí, je luhár* (porov. 1 Jn 4, 20).

K tomu, aby sme dokázali naozaj prejavovať skutočnú lásku k Bohu a k blížnemu, potrebujeme rozvíjať štyri *základné (kardinálne) čnosti*: rozvážnosť, spravodlivosť, miernosť a mravnú silu. *Rozvážnosť* nás robí schopnými skutočne správne konať v danej chvíli; pomáha nám poznať správny prostriedok, ktorý si máme vybrať, aby naše konanie bolo v súlade s prirodzeným i Božím zákonom. *Spravodlivosť* disponuje našu vôľu, aby sme dali každému to, čo mu patrí, čo je jeho. Jej súčasťou je *nábožnosť* a okrem iného aj *spolupatričnosť (solidarita)* v sociálnej oblasti. Nábožnosť nás disponuje, aby sme Bohu dali svojimi skutkami primeranú úctu v Kristovi. Tieto skutky nábožnosti, podobne ako všetky čnosti skutky, nás ľudsky zvedávajú a posväcujú v Duchu Svätom. *Miernosť* robí schopnou našu vôľu, aby si správne vybrala v oblasti zmyslových, hmotných a telesných dobier. *Mravná sila* disponuje našu vôľu, aby si správne vybrala dobro v ťažkých situáciách, ako sú rozličné problémy a prekážky, pokušenie k hriechu, nebezpečenstvo telesnej smrti, či ohrozenie spásy a pod. Podľa sv. Augustína sú všetky kardinálne čnosti prejavmi pravej (kresťanskej) lásky, ktorá je ich „vnútornou formou“ („dušou“). Pravá láska sa konkrétne prejavuje ako *rozvážna, spravodlivá, mierna a odvážna*, čo naznačuje sv. Pavol v hymne na lásku v *Prvom liste Korintanom* (porov. 1 Kor 13, 4 – 7; *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, b. 1803 – 1809, 1827, 1942, 1948, 2346).

V súčasnosti sa stretávame v spoločnosti s nedostatkom spolupatričnosti v podobe ľahostajnosti voči druhému, ktorá sa pre mnohých stala životným štýlom. Na druhej strane stojí rovnako deštruktívna *prehnaná starostlivosť o druhého*, prostredníctvom ktorej človek nezohľadňuje potreby druhého, ale mu nasilu vtlačá svoju pomoc alebo predstavu o nej. V spoločnosti sa môžeme stretnúť aj s prelinaním týchto extrémov, ak v mene zjavnej solidarity s jedným človekom sa zároveň prejavuje nezáujem, odpor, ba až nenávisť voči druhému. Vo všetkých týchto javoch ide o mocenské (ideologické) zneužitie solidarity v mene sebeckého záujmu jednotlivcov alebo skupín. Okrem toho sa v našej spoločnosti stretáme s takými formami solidarity, v ktorých môžeme ľahko upadnúť do nesprávnych extrémov. Ide o tzv. *sporadickú a delegovanú solidaritu*, keď pomáhame druhému iba občas alebo prostredníctvom rozličných sociálnych organizácií, ktoré zabezpečujú pomoc iným. Pri ich využití si musíme dávať pozor, aby sme nedávali iba preto, že máme nadbytok, nevidiac pritom človeka v núdzi. Na túto nebezpečnú „mentalitu nadbytku“, pomocou ktorej sa vylučujú a zanedbávajú v spoločnosti biedni ľudia, nás upozorňuje pápež František (porov. František: *Evangelii gaudium. Exhortácia o ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete*, 24. 11. 2013, SSV, Trnava 2014, b. 55 – 60).

Aj jeho časovo blízki predchodcovia, Benedikt XVI. a sv. Ján Pavol II., nám v duchu Kristovho zákona pripomínajú, že iba pri medziľudskom stretnutí „z tváre do tváre“ sa učíme pravej solidarite, čo naozaj značí „patríť k sebe“. Spoznáваме pravú podobu lásky, v ktorej sa potvrdzuje dôstojnosť každého človeka a uskutočňuje úcta k nemu v akýchkoľvek okolnostiach (porov. Ján Pavol II.: *Evangelium vitae. Encyklika o hodnote a nenarušiteľnosti ľudského života*, 25. 3. 1995, SSV, Trnava 1995; Benedikt XVI.: *Spesalvi. Encyklika o kresťanskej nádeji*, SSV, Trnava 2008, b. 35 – 40; II. Činnosť a utrpenie ako škola nádeje). **ThDr. Michal Vivoda**

OPÝTALI STE SA, ODPOVEDÁME

Význam mlčania – zachovania ticha pred svätou omšou

Do redakcie sme dostali niekoľkokrát otázku, ako je to so zachovaním ticha pred svätou omšou. Má byť, nemá byť..., je v poriadku, ak sa v kostole veriaci napríklad rúženec modlia nahlas až do okamihu začiatku svätej omše alebo nie. Ak si máme odpovedať jednoznačne na túto otázku, potrebujeme aspoň v krátkosti pochopiť význam ticha – mlčania vo svätej omši, aby sme mohli zaujať správne stanovisko.

Čo je ticho? Je to stav človeka, ktorý pomáha jemu samému vstúpiť do seba, poznať seba a vyvolať náležité úkony zo seba poznania. Pre veriaceho člove-

ka je to stav, v ktorom chce osobne vstúpiť do spoločenstva Najsvätejšej Trojice.

Aby každý z nás mohol hlbšie prežiť toto vnútorné stretnutie svojej nedoko-

nalosti s Božou svätosťou, Cirkev zaviedla moment ticha. Je to mlčanie plné obsahu. V ňom sa ukazujú naše zangažovanie sa vo svätých tajomstvách. Tu môžeme potvrdiť, do akého stupňa sa sami zapájame do toho, čo sa deje na oltári.

Pretože svätá omša je najsvätejšou činnosťou, treba sa na jej slávenie, alebo aj na účasť na nej pripraviť. Priprava na svätú omšu môže byť vzdialená

alebo blízka. Vzdialená sa začína našim rozhodnutím ísť na svätú omšu. Svätá omša ako taká má však bližšiu, bezprostrednú prípravu. Je to už náš vstup do chrámu, kde si uvedomujem pri dôstojnom prežehnaní sa a pokľaknutí, že vstupujem do spoločnosti, kde hlavným aktérom je Boh sám. **Som v Otcovom dome, aby som mal účasť na obete Ježiša Krista, ktorú on sám ustanovil.** Cirkev vysielala svojho služobníka na základe rozkazu Ježiša Krista – kňaza, ktorý koná *in persona Christi* – v mene Krista. Preto veriaci na znak úcty pri príchode kňaza k oltáru stoja. Zvyčajne pri oltári, alebo priamo na ňom je vztýčený kríž.

V znaku kríža je obsiahnutý obraz Kristovej obety, ale do jeho obety kríža tak isto patrí aj zmŕtvychvstanie. Aj keď bol Bohom, trpel, zomrel a vstal z mŕtvych. Keď na začiatku svätej omše robíme znak kríža, nadväzujeme na Krista, ktorý z vôle Otca prijal smrť, Otcom bol vzkriesený a naďalej zostáva spolu s Otcom v milosti Ducha Svätého. Tieto myšlienky vyjadruje kňaz, keď pozdravuje zhromaždených slovami: „**Pán s vami**“. A my odpovedáme na tento pozdrav: „**I s duchom tvojím**“. Tento dialóg znovu oznamuje prítomnosť Pána v nás – v kňazovi i v zhromaždených. Hovorí aj to, čo druhá z používaných formúl vyjadruje ešte jasnejšie: „**Milosť nášho Pána Ježiša Krista a láska Boha Otca i spoločenstvo Ducha Svätého nech je s vami všetkými**“. To je „nástup“, začiatok svätej omše, ktorý si treba jasne uvedomiť. Preto kňaz o chvíľu hovorí: „**Bratia a sestry, uznajme svoju hriechnosť, aby sme mohli sláviť sväté tajomstvo**“. Pozýva zhromaždených, aby spolu s ním v úkone ľútosti očistili svoju vieru a lásku. Aby skrze vieru videli toto tajomstvo a láskou aby sa privinuli k nemu. To znamená, aby začali túto obradnú svätú činnosť v Duchu Svätom, ktorý *penetrá dokonca hlbiny samého Boha* (1 Kor 2, 10).

Vlastne preto (a nielen pre spytovanie svedomia) po týchto slovách kňaza, ktoré vyzývajú na pokánie, nasleduje **mlčanie. Je to veľmi dôležitá súčasť slávenia liturgie**, teda stretnutia sa s Kristom.

Liturgia po koncile – nielen liturgia svätej omše – ale zvlášť eucharistická – je popredelovaná **pásmami mlčaní**, ktoré majú svoj liturgický význam. Skúsme si vysvetliť, v čom spočíva **zmysel mlčaní v liturgii**, zvlášť, aký je jeho obsah na začiatku svätej omše, aby sme mohli pochopiť aj význam zachovania ticha pred svätou omšou a pochopiť rozdiel medzi nimi. Aby sme to lepšie porozumeli, musíme si uvedomiť, že mlčanie je všeobecne ľudskou hodnotou. V ňom počuť hlas iného.

Hlas viac počuť vtedy, keď ho predchádza pásmo mlčaní. Kto vie čítať

reč mlčania, ten vie lepšie čítať reč slova. Iba v mlčaní možno počuť Slovo – písané s veľkým „S“ – Slovo, ktoré sa stalo Telom, Slovo, ktorým je Ježiš Kristus.

„**Ticho je zberaním hlasov**“. V tichu **počuť to, čo nepočuť v reči**. Počúvanie sa spája s vnútornou modlitbou, nazývanou kontemplácia. Vtedy nehýbeme perami, nehovoríme slovami. Zotrývame v mlčaní, veríme a milujeme. Predmet našej viery a lásky, Boh v osobe Ježiša Krista, je vtedy pri nás. To je hlavný význam mlčaní v liturgii.

Na začiatku svätej omše je prvý takýto moment. Druhý pripadá po aklamácii, ktorú kňaz hlasne vysloví, keď skončí hymnus *Sláva Bohu na výsostiach*. Vtedy hovorí: **Modlime sa** – a zmlkne, zotrvá v mlčaní. Tretí okamih ticha je pri premenení. A štvrtý – najdlhší musí byť po svätom prijímaní. Tento zvyk sa ešte dobre nezakorenil v pokoncilovej liturgii. Mnoho ľudí tomu nerozumie, niekto si myslia, že keď kňaz zmlkne, tak sa alebo pomýlil, alebo na niečo čaká.

Mlčanie, ticho a samota skombinované s otvorenosťou voči Bohu, to je tá najlepšia kombinácia, akú nám náš život môže ponúknuť.

A tu už vstupujeme do problematiky mnohých farností, kde v akejsi naozaj zbožnej túžbe čím viac povedať, tí čo sa predmodlievajú v kostoloch, zabúdajú na význam ticha pred slávením Eucharistie.

Riešenie tejto situácie je vždy v rukách kňaza. Za všetko čo sa týka liturgie, liturgického života vo farnosti je zodpovedný kňaz, ako ten čo dostal misiu – poslanie a poverenie od biskupa, ktorý je v diecéze prvým učiteľom. Preto patrí plne do kompetencie kňaza, aby istým spôsobom, možno práve vhodnou katechézou a za pomoci smerníc, ktoré na slávenie liturgie dáva Cirkev, usmernil veriacich ako, čo a kedy alebo dakedy sa má v kostole modliť. Preto musí zaujať jasné stanovisko v otázke, aké modlitby sa majú v kostole modliť, lebo aj to je častý problém mnohých farností. **Kňaz má povinnosť dohliadať, aby akékoľvek modlitby, ktoré zaznievajú v chráme boli v súlade s náukou Cirkvi**. Máme potrebné liturgické knihy, ktoré obsahujú modlitby, pobožnosti schválené Kongregáciou pre Boží kult a disciplínu sviatosti v Ríme. Sú modlitby, ktoré sú schválené v rámci KBS ako aj jednotlivých biskupov v jednotlivých diecézach. **V kostole v žiadnom prípade nemajú zaznievať modlitby, ktoré nemajú takéto schválenie – nemajú tzv. nihil obstat a imprimatur**. Zvlášť toto by mal mať na starosti miestny kňaz, nakoľko ide o dôležitý úrad strážcu viery, aby neboli prezentované také veci, ktoré odporujú čistej viery.

Kňaz je rovnako povinný oboznámiť

veriacich so spôsobom, ako a kto sa bude modliť v kostole, a rovnako, kedy sa začína a kedy sa musí skončiť modlitba Božieho ľudu pred slávením Eucharistie. Zaiste nie je na mieste, ak kňaz neoboznami toho, kto sa predmodlieva, aké modlitby alebo pobožnosti bude konať on, ako predsedajúci liturgii. Ak by tak urobil, nestane sa, aby sa veriaci modlili pred svätou omšou Litánie k Božskému Srdcu a následne sa ich modlili v adorácii Eucharistie pod vedením kňaza. Prípadom dôležitost dialógu kňaza s veriacimi aj v tejto oblasti. A konečne sa dostávame aj k jasnej odpovedi o zachovaní posvätného ticha. Bývalý prefekt Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatosti **J. Em. kardinál F. Arinze** sa vyjadril, že **každý veriaci má právo na sústredenie sa pred svätou omšou, „aby v tichu spoločenstva prežívaného Božím ľudom aspoň sedem minút mal čas na to, aby povedal Pánovi o svojich potrebách, prosbách i vďakyvzdaniach**. Rovnako aj jeho nástupca dnes už tiež emeritný prefekt tejto Kongregácie kardinál **C. nirez** – **Lovera** to počas svojej návštevy Slovenska v októbri roku 2013 pripomenul členom Liturgickej komisie KBS, že **ticho pred svätou omšou, je prvým vstupom do spoločenstva s Kristom a spoločenstva Božieho ľudu**. Preto zachovanie posvätného ticha je veľmi dôležité a jeho nedostatok nemožno ospravedlniť ani tým, že sa nestihneme pomodliť to či ono. V rámci slávenia Eucharistie zachovávanie posvätného ticha má iný rozmer, nie rozmer prednesenia svojich osobných problémov, žiadostí jednotlivca. Preto musí byť pred svätou omšou zachované potrebné ticho, aby sa každý veriaci mohol v tichu bezprostredne pripraviť na slávenie Eucharistie síce v spoločenstve, ale predsa sám.

Preto je celkom isté, že **kňaz musí, nie môže, urobiť usmernenie aj tým, ktorí si iste s radosťou plnia dôležitú úlohu veriaceho laika pri vedení modlitieb mimo slávenia liturgie**. Kňaz musí trvať na zachovaní **náležitosti ticha pred svätou omšou**.

Rovnako aj jeho spolupráca s organistom má byť vedená v dialógu.

V tejto súvislosti mám ale povinnosť vyjadriť aj istú výhradu, ktorá sa vyskytuje v súvislosti s posvätným tichom. Je zlozvykom mnohých organizmov po slovách Božieho ľudu Pane, nie som hoden... zachovať akési „**mylné ticho**“. VSRM na viacerých miestach jasne píše, že **počas prijímania kňaza, teda ihneď začne organista hrať a vlastne spev je pozvaním Božiemu ľudu, aby išiel v ústrety Pánovi**. Posvätné ticho sa môže zachovať po svätom prijímaní, alebo možno v jeho závere. Aj organista, ak chce ísť na sväté prijímanie, nech odohrá aspoň jednu strofu spevu a potom ide.

dnl

Recenzia

Viliam Judák: Boží priatelia. Slovenské martyrológium

SSV Trnava 2016, 634 s.,
ISBN 978-80-8161-222-0

„Až pri čítaní, a to opakovanom, Asi človek uvedomí, aká úžasná a mravčia práca je skrytá v tejto knihe. Oveľa podstatnejšie je však poznanie, aké veľkolepé osobnosti formujúce životy našich predkov náš národ mal a má. Osobností, ktoré nám vďaka obeťavosti autora ožívajú pred očami, sú aj dnes schopné inšpirovať nás v činnosti a byť pre nás veľkou výzvou.“ Tieto myšlienky dal vydavateľ na zadnú stranu obálky knihy Viliama Judáka. Ako lektor tohto vzácneho diela som si vskutku uvedomil pri naozaj pozornom lektorovaní knihy, koľko mravčej práce autor vykonal. Smelo môžeme konštatovať, že dielo je výslednicou viac ako dvadsaťpäťročného bádania archívov, štúdiá kníh a iných prameňov. Prvotiny výskumu vydal Viliam Judák vo Vydavateľskom družstve LÚČ pod názvom *Priatelia Boží - Slovenské martyrológium* v roku 1995 (s. 256; ISBN 80-7114-125-9). A potom, napriek neustálemu postupu v pedagogickej činnosti (licenciát, doktorát, docentúra a profesúra) napriek dôležitej úlohe prefekta obnovovaného a obnoveného Kňazského seminára sv. Gorazda v Nitre, neskôr rektora toho seminára, potom dekana RK CMBF UK a od roku 2005 ako biskupa staroslávnnej nitrianskej diecézy neprestáva pracovať na zhromažďovaní údajov o vzácnych ľuďoch nášho národa. Historik telom i dušou! Je šťastím pre všetkých, že máme ľudí, ktorí vynikajú trpezlivosťou pri zhromažďovaní údajov odhaľujúcich naše dejiny. Veď národ, ktorý nepozná svoje dejiny, si nezaslúži, aby jestvoval. *Chváliť nám treba slávnych ľudí, našich otcov*, tak nás k tomu vyzýva autor *Knihy Sirachovca vo Svätom písme* (pozri Sir 44, 1bc. 4 - 7. 11 - 15). Ak však chceme chváliť, musíme poznať, a tak nech slovenský čitateľ akceptuje výzvu, ktorú počul sv. Augustín: „Vezmi, a čítaj!“

Ako sme už spomenuli, dielo s názvom *Boží priatelia. Slovenské martyrológium*, ktoré vyšlo v Spolku sv. Vojtecha, je obsiahle. Rozsah 629 strán je toho svedkom. V 49 kapitolách autor predstavuje 56 osobností, mužov a ženy, biskupov, kňazov, rehoľníkov, rehoľníčky, angažovaných laikov, konvertitov, mučeníkov i vyznávačov, trpiteľov za vieru. Celkom iste ak niekto čaká, že dielo je striktné vedecké, mylí sa. Ak niekto očakáva, že je to populárne čítanie, mylí sa. Je to faktografia

v literárnom štýle. Teda ide o dielo, ktoré sa môže použiť aj ako podklad pre vedeckú činnosť, ale aj dielo literárne, ktoré sa dá naozaj čítať a porozumie mu každý. Autor ponúka dnešnému čitateľovi dielo hodnoverných faktov, bez prikrášľovania alebo denunciacie kohokoľvek. Nevyhýba sa delikátnym témam obdobia reformácie a protireformácie, kde boli, žiaľ, aj obeť na ľudských životoch. V nijakom prípade však pri predstavovaní vzácnych osobností príspevok nevzbudzuje nenávisť a azda skrytú túžbu po odplate. Rovnako je to aj pri predstavení osobností, ktoré prišli o život počas nacizmu a fašizmu či komunizmu. Jasne cítiť, že zámer autora bol predstaviť osobnosti, ktoré si zachovali svoju tvár a svedomie aj počas období, ktoré označujeme ako diktatúry šliapajúce po ľudskej dôstojnosti. Práve tu ukazuje ako viera odovzdávaná z pokolenia na pokolenie je základom charakteru a charakterného správania. Viaceré z týchto predstavovaných osobností dosiahli najvyššie ocenenie v Cirkvi, keď boli vyhlásené za sväte alebo blahoslavené a zaradené do oficiálneho martyrológia Katolíckej cirkvi. Solúnski bratia sv. Cyril a Metod, sv. Andrej-Svorad a Benedikt, sv. Ivan, sv. Gorazd, sv. Bystrík, sv. Maurus, sv. Imrich, sv. Štefan, sv. Mojsej, sv. Ladislav, sv. Alžbeta, svätí košickí mučeníci, bl. Sára, bl. Zdenka, bl. Pavol Peter Gojdič, bl. Vasiľ Hopko, bl. Miriama Demjanovičová, bl. Metod Dominik Trčka. Tie sú nám viac známe, ale popri nich autor predstavuje osobnosti, o ktorých mnohí azda nikdy nepočuli, ako napr. Juraj Čepeláni, Ján Simonides, sr. Agnesa, Ján Transcius-Trnavský, Ladislav Soréni, František Beluš, Otokar Prohászka, Andrej A. Chmeľ, Ján Nemeč, Anna Kolesárová, František a Tomáš Munk, Mikuláš J. Lexman, Alfonz Paulen, sr. Vincencia a Valéria Olšovská, Ján Hutýra, Mária Tencerová, Michal Buzalka, Benjamin Martinský, Ján Havlík, Ján Vojtaššák, Vendelín Javorka, sr. Stanislava Ernestová, Eduard Nécsey, Titus Zeman, Štefan Hlaváč, Ján Mastiliák, Pavol Strauss, Ján A. Hardoň, Pavol M. Hnilica, Mária Futejová a plejádu osobností uzatvára veľmi dobre známy Ján Ch. kardinál Korec. Za každou osobnosťou sa pred zrak čitateľa mohutne dvíha silná viera, ktorá je naozaj najcennejším darom pre človeka. Viera ich dokázala viesť i v tých najťažších chvíľach života a vyformovala z ľudí, o ktorých by sme azda nikdy nepočuli vynikajúce osobnosti, nie nejaké rýchlo vykvasené „celebrity“, ale ozajstné osobnosti, vzory, nehasnúce hviezdy slovenského neba. Autor sa v celom diele prejavuje ako znalec dejín, ale aj ako literát. A lektor môže vydať aj svedectvo, že napriek jeho posta-

veniu, akademických titulov je aj pokorný človek, ktorý dokázal prijať aj kritický postoj tých, ktorým dôveroval a požiadal o lektorovanie tohto obsiahleho diela. A v tom je aj jeho veľkosť. To robí dielo ešte väčším. Ktosi povedal, že ak niekto nemá úctu pred dejinami, nemá nič a nie je nič. Vďaka Bohu, že máme dejiny pretkané ľuďmi, ktorí mali úctu pred nimi, ale hlavne dokázali si z dejín vziať príklad z osobností, ktoré tvoria dejiny. Aj toto bol zámer autora pri písaní tohto diela. Nuž poďakujeme a čítajme, a hlavne inšpirujme sa!

Daniel Dian

Farská knižnica informuje

Leto je obdobie dobíjania našich vnútorných batérií, dni sú dlhšie a v nás to evokuje pocit, že máme viac času a viac toho stihneme. Aj ja som sa rozhodla, že vás oboznámim hneď s dvomi novinkami v našej farskej knižnici,

lebo obidve sú hodné pozornosti a podstatne spolu aj súvisia.

Prvýkrát v histórii máme možnosť čítať vlastný životopis sv. Terézie z Avily v slovenskom preklade. Vďaka bratom bosým karmelitánom si môžeme vychutnať hĺbku španielskej mystičky v modernom slovenskom preklade. Zvolili neštandardnú cestu, lebo pri preklade diel sv. Terézie je nutné spojiť erudovanosť prekladateľa so znalosťou kresťanskej mystiky, a to sa im naozaj podarilo. Spojili doslovný preklad zo španielskeho originálu do češtiny vzdelaného karmelitána P. Kohouta a ten preložili do slovenčiny a následne kontrolovali po jazykovej i teologickej stránke: *Sv. Terézia od Ježiša - Kniha života (Kláštor bosých karmelitánov Lorinčik, Košice 2015, 469 s.)*.

Knihu života stihli vydať v jubilejnom roku svätice, keď si celý kresťanský svet pripomenul 500 rokov od jej narodenia v Avile. A nielen to, že vydali jej vlastnoručne písaný životopis, ale publikácia je prvá v rade jej súborného diela. Máme sa na čo tešiť aj v nasledujúcich rokoch, lebo predchádzajúce generácie nemali možnosť spoznávať v slovenčine hĺbku a šírku Teréziinho vnútorného života, ako ho sama podáva a vysvetľuje. Mali k dispozícii len publikácie v iných jazykoch, najrozšírenejšie bolo české vydanie. Sv. Terézia nás postupne zoznamuje s reáliami svojich čias, krajiny a konkrétneho vlastného života. Jej bohaté vnútorné prežívanie a majstrovský dar opisovať aj vnútorné

(Dokončenie na s. 8)

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po - Pi: 9,00 - 11,00 h; poobede Po - Št: 14,30 - 16,15 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrovanie chorých).

SVÄTÉ OMŠE

• **nedeľa a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (mad.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; • **v sobotu:** 6,30; 18,00 h; • **sviatok v pracovný deň:** podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja,**

ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok: podľa oznamov.

Počas školského roka: sv. omša pre mládež a birmovancov: utorok - 18,00 (zbor Běčkari); pre deti: nedeľa - 10,30 (mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

• vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h; • v **prvopiatkovom týždni** aj pri ranej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h; • **v sobotu** po skončení ranej sv. omše, ktorá začína o 6,30 h a večer pri sv. omši o 18,00 h; • **v nedeľu dopoludnia** pri sv. omšiach o 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 h.

FATIMSKÁ SOBOTA

6. 8. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe posvätného ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 20. 8. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

• v **stredú** po sv. omši, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca
• vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

• **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný lístok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.

• **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychológom a raz s lektorom prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia snúbencov sú v pondelky o 18,00 h - jednotlivé dátky nájdete na farskej webovej stránke. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša.

• **príprava birmovancov** prebieha len v utorok večer spojená s účasťou na mládežníckej svätej omši o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

Farská knižnica svätej Kataríny je v auguste zatvorená.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 - 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **právna:** 1. a 3. štvrtok v mesiaci v čase 9,00 - 11,00 h; treba sa vopred prihlásiť a objednať v stredu na č. t. 0907 143 246;
- **psychologická pomoc:** v pondelok pre dospelých a seniorov - treba sa objednať na č. t. 0903 468 345; v utorok pre deti - treba sa objednať na č. t. 0949 461 361;
- **výučba práce s počítačom** (+ využívanie služieb internetu a pod.): v stredu 17,30 - 19,00 h;
- **sociálna poradňa:** v stredu 15,00 - 16,00 - treba sa vopred objednať na č. t. 0917 442322.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA AUGUST

Všeobecný: Aby šport bol príležitosťou na bratské stretnutie medzi národmi a prispieval k upevneniu pokoja vo svete.

Evanjelizačný: Aby kresťania žili zvesť evanjelia vydávaním svedectva viery, čestnosti a lásky k blížnemu.

Úmysel KBS: Aby kresťania prispievali k zmierňovaniu hmotného i duchovného utrpení ľudí postihnutých nevyliciteľnými chorobami.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

4. 8. Sv. Jána Vianneyho, kňaza

6. 8. **Premenenie Pána**

9. 8. Sv. Terézie Benedikty z križa, panny a mučenice, spolupatronky Európy

15. 8. **Nanebovzatie Panny Márie**

22. 8. Panny Márie kráľovnej

27. 8. Sv. Moniky

28. 8. Sv. Augustína, biskupa a učiteľa Cirkvi

29. 8. Mučenícka smrť sv. Jána krstiteľa

OZNAMUJEME

- **Farská knižnica svätej Kataríny je v auguste zatvorená.** Knižnica bude záujemcom k dispozícii v obvyklých hodinách opäť v septembri;
- **omšové úmysly na september** sa budú zapisovať v **pondelok 1. augusta** od 16,00 h v krstnej kaplnke;
- **prikázaný sviatok Nanebovzatia Panny Márie - patrocínium** - sväté omše v pondelok 15. augusta budú doobeda o 5,45, 6,30 10,30 a 12,00 h a popoludní 16,30, 18,00 a 19,00 h. Na slávnosť Nanebovzatia Panny Márie oslávim aj patrocínium nášho kostola, to znamená, že náš kostol je zasvätený Nanebovzatiu Panny Márie. Pri tejto príležitosti budeme mať možnosť získať úplné odpustky. Podmienky sú: svätá spoveď (môže byť vykonaná aj niekoľko dní pred týmto sviatkom), sväté prijímanie a modlitba na úmysel Svätého Otca. Navyše je potrebné v kostole sa ešte pomodliť *Otče náš* a *Verím v Boha*.

(Dokončenie zo s. 7)

prejavy duše vyúsťuje do úžasne zaujímavej knihy, ktorá tvorí akoby rukoväť kresťanskej mystickej literatúry. Sledujeme dva paralelné svety, vonkajšie prostredie katolíckeho Španielska 16. storočia, život v Avile a zároveň máme možnosť hlbokej katechézy duchovného života, najmä modlitby.

A práve o vnútornej modlitbe, v ktorej je avilská svätica výbornou učiteľkou, hovorí aj druhá publikácia, s ktorou vás chcem trochu oboznámiť. Táto je v češtine, ale si zaslúži našu pozornosť - **Pavel Vojtěch Kohut: Šlabikář vnitřní modlitby po způsobu sv. Terézie z Avily (Portál s.r.o, Praha 2016, 144 s.).**

Z názvu knihy je úplne jasné, o čom to bude. Ešte na drobnejšie premenené učenie sv. Terézie. Prvá knižka, z ktorej sa učia deti čítať, je šlabikár. P. Kohut sa podujal na neľahkú úlohu - napísať šlabikár, návod na učenie sa vnútornej modlitbe. Krok po kroku vysvetľuje všetky tajomstvá a zákutia tej najzákladnejšej túžby človeka dychtiaceho po Bohu. Prísľubom je, že keď naozaj budeme verní nášmu rozhodnému rozhodnutiu pre vnútornú modlitbu, naučíme sa modliť, ako sme sa naučili pred mnohými rokmi čítať z jednoduchého šlabikára. Podstatná je naša vernosť a túžba po modlitbe.

Obe knihy sú nielen obohatením nášho knižničného fondu, ale verím, že pomôžu obohatiť a prehĺbiť váš vnútorný život.

Monika Šandorová

Blumentál, vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bratislava Blumentál, Vazovova 8. **Zodpovedný redaktor:** Xénia Duchoňová. **Spolupracovníci:** Daniel Dian, Stanislav Čúzy. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave zo dňa 16. 12. 1997 č. 4264/97. Príspevky v rozsahu maximálne dve normostrany, návrhy a pripomienky k farskému časopisu môžete dať v zalepenej obálke do sakristie farského kostola alebo do farskej kancelárie pod zn. časopis Blumentál, resp. poslať na **mailovú adresu:** blumdux@centrum.sk. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Sadzba: Forma, s. r. o. Tlač: VEDA, Bratislava. **Internet:** www.blumental.sk.